

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Augustanae Confessionis Historiam, Rectore Magnificentissimo, Serenissimo ... Friderico Augusto, Principe Regio ... A Recentiorum Quorundam Corruptelis Breviter Vindicatam Dabunt

**Wernsdorf, Gottlieb
Seeger, Johann Friedrich**

Vitembergae, 1705

§XXII.

[urn:nbn:de:bsz:31-67830](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67830)

multa se olim scripsisse, quæ jam publice retractet, quibus nimia Conf. mutatae laudes haud dubie sunt accensendæ. Menzero id tribui a Strimesio p. 20. quod mutata C. in ipsis rebus plane cum prototypo convenientem habuerit, maximopere miror. Quando enim l. c. scripsit: *Qui mutatam Confessionem admiserunt publice testati sunt, hætenus, & non aliter, a se recipi, quatenus in ipsis rebus plane conveniat cum prototypo*: facile apparet Eum tò quatenus non causaliter, sed restrictivè sumpsisse, mutatamque C. admittere voluisse, non quia, sed quatenus & quoad cum prototypo conveniat. Ex parte ergo probavit, non toto: sub restrictione, non simpliciter. Ad do b.) distingvi oportere inter usum & abusum mutatae Confessionis. Si quis enim Articulum ejus X. proprie, literaliterque intelligat, &, ambigue licet positum, in partem meliorem accipiat, & ex mente Lutheri, & non mutata Confessionis explicet, tolerari utique, si non ut ingenua Confessionis particula, saltem ut bona quædam sententia poterit, cum nihil palam falsum impiumque contineat. Unde & Chytraeus in quadam ad Kuffovium Epistola p. 1185. scribit: *si sana & Lutherana explicatio retineatur, eam rejici non posse*. Si quis autem eundem sensu sequiore accipere, ejusque verbis ad premendam, vel etiam prodendam veritatem, & occultandum, invehendumque errorem abuti velit, quod fecisse nonnullos hucdum meminimus, tum eundem ut ambidextrum, nec edendæ Confessionis, quæ semper ingenua esse debet, idoneum, omnino rejiciendum esse putamus.

§. XXII. Substantialem esse Conf. mutationem hucdum confutatis adversarii argumentis ostendimus. Videamus II.) num Philippus, conscio Luthero, & publica auctoritate, an vero privato suo consilio Confessionem mutaverit? Ac prius quidem illud affirmarunt olim Theologi Electora-

Electores Saxonici in *Colloquio Altenburg.* contententes: die
in etlichen wenigen Worten gebesserte Confession sey noch
vor dem 40. Jahr / und also nicht allein noch bey Leben Lu-
theri / sondern auch NB. mit seinen Vorwissen / Rath / Ver-
mahnung / und Bewilligung ausgegangen. Vid. *Acta Jene*
edita anno 69. fol. 463. & wahrhaftiger Bericht der Theolo-
gen zu L. und W. von dem *Colloquio Altenb. anno 1570. in 4t. p.*
14. b. Tum vero idem statuit Pezelius, quem hoc no-
mine mendacii postulavit Selneccerus, in der Gegenantwort
pag. 30. nec non Crocius de *soc. A. C. pag. 140.* Heideggerus in
Introd. Ambrosius Wolfius in Histor. A. C. pag. 315. cui applau-
dit Auctor der Erweckung pag. 364. imprimisque Strimesius,
qui in *Hex. §. VI. pag. 17.* scribit: Melancthonem vivo Luthe-
ro, & aliis August. Confessionis exhibitores, cum varietatem
exemplorum plurimum observasset, de edenda expolitiori & cor-
rectiori consilium & cepisse, & nemine contradicente execu-
tum esse. Respondemus autem: conscio & adhortante Lu-
thero, probantibus etiam Ordinibus, mutatam esse Confes-
sionem, multo falsissimum est. Scimus eadem jactasse
Electores Theologos Altenburgi, quorum etiam au-
thoritate Reformati sese, & in his Strimesius, perpetuo tu-
entur. Sed & illud meminimus, Theologos illos, dem-
pto Ebero, fuisse *Crypto-Calvinistas*, atque e vestigio con-
futatos, mendacique convictos a Thuringicis & Ducali-
bus, his verbis: Die Herren mögen gemacht thun / und nicht
so vermessenlich reden / wieder das achte Gebot. - - - Es
haben NB. etliche aus den unsern / von M. Rorario seel. wels-
cher D. Luthers Bücher in Druck verfertigt NB. mehr denn
einmahl gehöret / daß der Mann G. Ottes Lutherus / heiliger
Gedächtniß / sich etlich mahl darüber beklagt / daß man so oft
die Augsp. Conf. ändere / und zu Philippo gesagt: Lieber
Philippe / das Buch ist nicht euer / sondern der ganzen bekens-
nenden

nenden Kirchen Buch. Will Euch deshalb nicht gebüh-
ren/ solch Buch so oft und mancherley Weise zu verändern.
Vid. *Acta ed. Jen. fol. 464. b.* Idem confirmant Theologi
Tangermündenses in suis ad *Saxonem & Brandenburgicum*
literis, quæ extant in *Hutteri C. Conc. c. XXI. pag. 630. & Def.*
Pup. Sax. p. 343. Frustra hic excipitur: *Philippum Conf. ne-*
mine contradicente mutasse. Contradixit enim a.) *Luthe-*
rus, quod supra *Rorarii* auctoritate ostendimus. Et *Sel-*
neccerus Hertzbergæ in Colloquio est testatus, se, quoad ver-
satus sit *Vittembergæ*, versatus autem est diutissime, nunquam
audivisse, quod in mutationem *Lutherus* consenserit. Vid.
Acta ed. Serv. p. 92. Quid? quod ipse *G. I. Vossius* in *Vol. E-*
pist. n. XIV. f. 40. 41. in scio Lutero mutatam esse fatetur. Si-
mulac vero intellexit in *Art. de Cæna* nutare *Philippum*,
querelas hoc nomine detulit ad *Electorem*, & ut in offi-
cio contineretur, oravit. Imo parum abfuit, quin publice
confutaret, etsi metu scandali consilium mutavit, teste
Seckendorffio in *Hist. Luther. L. III. f. 448.* Conf. omnino *Hist.*
A. C. f. 317. Contradixit b.) *Electo Saxo*, qui ab *Luthero*
edoctus, quo loco res essent anno 1537. d. V. *Maji* per *Pon-*
tanum questus fuit de illa mutatione, sine suo, *Ordinum-*
que Protestantium consensu, suscepta. Imo vero objur-
gari curavit eadem de causa *Melanchronem*, quod ip-
sum adeo perturbavit illius animum, ut cum *Crucigero*
de deferenda hac *Academia* cogitaret. Cujus argumenti
scheda in *Tabulario Saxonico* etiam num extat, tum aliis,
tum *Seckendorffio*, visa, ita ut non fuerit, cur de ejus veritate
olim *Ortwinus Gratius* dubitaret. Vid. *Seckend. L. III. Sect. XVI.*
§. 60 f. 165. Conf. §. L. f. 142. & CVIII. 448. Denique contradi-
xerunt c.) reliqui *Ordines Protestantes*, ut qui in *Colloqu. Ra-*
tisponensi anno 1541. objicientibus *Pontificiis* toties muta-
tam *Confessionem*, sancte & religiose testati sunt, se inhæ-
rere

rere primæ, minimeque mutatæ, eique soli Confessione quæ anno 1530. Augustæ sit exhibitæ. Philippus autem t. t. restituit ea, quæ ante expunxerat, sententiamque suam in peculiari ad Palatinum scripto his verbis aperuit: *Per spicue testati sumus: Nos amplecti & tueri communem consensum Ecclesiæ Catholice, quod in Cæna Domini, consecrato Pane & vino, VERE ET REALITER ADSINT & sumantur C. & S. Domini. Testati etiam sumus: NOS IMPROBARE EOS, qui negant adesse, & vere sumi corpus Christi. Vid. Hist. A. C. fol. 300. & 306. & def. Pup. Sax. p. 374. seq.* Denique contra dixerunt d.) Boni omnes, quod *Wigandus in Histor. A. C. p. 31. & Altenburgici l. c. insinuant.* Nemine ergo contradicente mutasse Confessionem Philippum, quod dicit *Strimesius*, prorsus a veritate alienum, multoque falsissimum est.

§. XXI. Restat, ut III.) videamus, *an in Reformato- rum gratiam suscepta sit a Philippo mutatio?* Negat id de- nuo *Strimesius*, duabus maxime rationibus, ut apparet, in- ductus. Primo a.) *quia explodenda Transsubstantiationi u- nice sit instituta, in Hex. p. 25.* Sed enim vero 1.) verba no- stræ Confessionis *Transsubstantiationem Pontificiam* sape- re, calumnia est, paulo ante in auctorum caput rejecta. Quod ergo nunquam affuit, excludi aliqua mutatione non debuit. 2.) Si demus, *Transsubstantiationem involutam fuisse, id sequitur, elenchum Cinglianis manifesto & initio oppositum, & in eorum deinceps gratiam omissum fuisse 3.)* Imprimis notari debet, non *Germanicum*, in quo solo ver- ba illa leguntur: *Unter der Gestalt des Brods und Weins;* sed *Latinum* a Philippo mutatum esse exemplum, quod negari non potest. Quomodo igitur illud exemplum *ad explodendam Transsubstantiationem unice potuit mutari*, in quo verba, quæ sapere *Transsubstantiationem* dicuntur, nunquam extiterunt? Ast urget secundo b.) p. 28. adver- sarius: *mutationem istam Calvinianæ sententiæ nulla ex par- te magis favere, quam ipsum invariatum articulum: Et Cal-*